

2016

III. eyrek Ara Dönem Konsolide Faaliyet Raporu

Ziraat Bankası

İçindekiler

SUNUŞ.....	2
ANA ORTAKLIK BANKANIN ORTAKLIK YAPISI	2
KURUMSAL PROFİL	3
ANA ORTAKLIK BANKANIN YÖNETİM KURULU VE DENETÇİLERİ.....	5
ANA ORTAKLIK BANKANIN ÜST YÖNETİMİ.....	5
YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN DEĞERLENDİRMESİ	6
GENEL MÜDÜR'ÜN DEĞERLENDİRMESİ	9
BAŞLICA KONSOLİDE FİNANSAL GÖSTERGELER	11
KONSOLİDE EDİLEN BAĞLI ORTAKLIKLAR, İŞTİRAKLER VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLARA İLİŞKİN BİLGİLER	12
2016 III. ARA DÖNEM SONRASINA İLİŞKİN BEKLENTİLER.....	27

Sunuş

Ana ortaklık bankanın, 2016 yılı III. üç aylık dönem itibarıyla finansal durumu ve performansı ile bunları etkileyen önemli olaylar ve işlemlere, ana ortaklık bankanın konsolide olmayan ara dönem faaliyet raporunda yer verilmiştir.

Bankamızın bağlı ortaklıklarından Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş., Ziraat Sigorta A.Ş., Ziraat Finansal Kiralama A.Ş., Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Portföy Yönetimi A.Ş., Ziraat Katılım Bankası A.Ş., Ziraat Bank International A.G., Ziraat Bank BH dd., Ziraat Bank Moscow JSC, Kazakistan-Ziraat International Bank, Ziraat Bank Azerbaycan ASC ve Ziraat Bank Montenegro AD tam konsolidasyon yöntemine göre, birlikte kontrol edilen ortaklıklarımız Turkmen Turkish Joint Stock Commercial Bank ve UTBank JSC ile iştiraklerimizden Arap Türk Bankası A.Ş. ise özkaynak yöntemine göre konsolide finansal tablolara dahil edilmişlerdir. Konsolide ara dönem faaliyet raporunda, yukarıda belirtilen 15 ortaklığın konsolidasyon işlemlerine ve faaliyet sonuçlarına yer verilmiştir.

Ana Ortaklık Bankanın Ortaklık Yapısı

T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'nin ödenmiş sermayesi 5.100.000.000-TL olup, tamamı T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'na aittir. Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri, Denetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür ve Yardımcıları Banka'da hisse sahibi değildir.

Kurumsal Profil

Ziraat Bankası, ülkemizde henüz ulusal niteliğe sahip bir bankacılık sistemi ve yeterli sermaye birikiminin oluşmamış olduğu 1863 yılında, milli bankacılığın ilk örneği olarak faaliyete geçmiştir. Yaygın şube ağı ve geniş ürün yelpazesi ile en hızlı ve uygun maliyetli hizmeti müşterilerine sunan Ziraat Bankası, Türkiye’de bankacılık sektörünün kurucusu ve doğal lideri olarak kabul edilmektedir.

Entegre finansal hizmet sunma yetkinliğine sahip olan Banka, hem ulusal hem de bölgesel bir güç konumundadır. Yurt içinde KOBİ’lerden büyük kurumsal şirketlere, girişimcilerden emeklilere kadar geniş bir müşteri kitlesinin tercihi olan Ziraat Bankası, sürdürülebilir büyümenin ve ekonomik gelişmenin Türkiye’deki çok değerli bir temel taşı ve itici gücüdür.

Ziraat Bankası’nın sahip olduğu güçlü muhabir işbirliği olanakları, Banka’nın, Türkiye’nin uluslararası ticaretinin çok büyük bir bölümüne aracılık etmesinde, 18 ülkede 98 noktada hizmet sunan uluslararası ağı ise yurt dışındaki en büyük Türk bankası olarak konumlanmasında büyük rol oynamaktadır.

Ziraat Bankası; yaygın şube ağı, etkin dağıtım kanalları, deneyimli personeli ve son teknoloji altyapısıyla kurumsal, girişimci ve perakende bankacılık alanlarında müşterilerine;

- yurt içindeki 1.785 hizmet noktası,
- 25.156 çalışanı,
- 6.796 ATM’si,
- yaygın kullanıma sahip internet şubesi,
- Ziraat Cep Şubesi,
- çağrı merkezi

ile kesintisiz ve üstün kaliteli hizmet sunmaktadır.

Ziraat Bankası, Türkiye’nin 400’ü aşkın noktasında tek başına müşterilerinin ihtiyaçlarını karşılamayı sürdürmektedir. Banka müşteri odaklı iş modeli anlayışı, verimli operasyonel iş modelleri ve etkin finansal çözümleri ile reel sektörün en önemli çözüm ortağı konumundadır.

Rakipsiz pazar bilgisi, insan kaynağı, güçlü mali yapısı ve risk-getiri dengesini eşanlı gözeten stratejileri ile olumsuz piyasa şartlarında dahi müşterilerine kesintisiz kaynak

aktarmakta ve ekonomik kalkınmayı desteklemektedir. Verimlilik, etkinlik, kalite, etik değerlere bağlılık ve güven ile özdeşleşen Ziraat Bankası, geleceğin piyasasında rekabet edebilen, kaliteli hizmeti ile tercih edilen ve toplum için katma değer yaratan bir banka olmaya devam edecektir.

Ana Ortaklık Bankanın Yönetim Kurulu ve Denetçileri

ADI SOYADI	GÖREVİ	GÖREVE BAŞLAMA TARİHİ
MUHARREM KARSLI	Yönetim Kurulu Başkanı, Denetim Komitesi Üyesi	24.05.2010
HÜSEYİN AYDIN	Yönetim Kurulu Üyesi, Genel Müdür	15.07.2011
YUSUF DAĞCAN	Yönetim Kurulu Başkan Vekili	19.04.2012
CEMALETTİN BAŞLI	Yönetim Kurulu Üyesi	10.06.2014
FEYZİ ÇUTUR	Yönetim Kurulu Üyesi, Denetim Komitesi Üyesi	19.04.2012
METİN ÖZDEMİR	Yönetim Kurulu Üyesi	19.04.2012
MUSTAFA ÇETİN	Yönetim Kurulu Üyesi	26.07.2011
SALİM ALKAN	Yönetim Kurulu Üyesi	19.04.2012
MEHMET HAMDİ YILDIRIM	Yönetim Kurulu Üyesi	05.04.2016
DAVUT KARATAŞ	Denetçi	29.03.2013
DENİZ YILMAZ	Denetçi	30.03.2016

Ana Ortaklık Bankanın Üst Yönetimi

ADI SOYADI	GÖREVİ	GÖREVE BAŞLAMA TARİHİ
Hüseyin AYDIN	Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür	15.07.2011
GENEL MÜDÜR YARDIMCILARI		
Alpaslan ÇAKAR	Dağıtım Kanalları Yönetimi	11.09.2013
Bilgehan KURU	Hazine Yönetimi ve Uluslararası Bankacılık	01.11.2011
Bülent SUER	Operasyonel İşlemler	11.09.2013
Peyami Ömer ÖZDİLEK	Finansal Koordinasyon	30.07.2015
Mehmet Cengiz GÖĞEBAKAN	Kredi Politikaları	16.11.2011
Musa ARDA	Kredi Tahsis ve Yönetimi	16.11.2011
Ömer Muzaffer BAKTIR	Pazarlama	16.11.2011
Yüksel CESUR	İç Sistemler	01.04.2014

Yönetim Kurulu Başkanı'nın Değerlendirmesi

2016 yılının üçüncü çeyreği; başta ABD Merkez Bankası (Fed) olmak üzere gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikalarının yakından takip edilmeye devam edildiği ve küresel risk iştahının sürdüğü bir dönem olmuştur.

Üçüncü çeyreğin başlangıcında ABD ekonomisine ait veriler genel olarak beklentilerin üzerinde gelerek, bu ülkedeki toparlanmanın sürdüğünü ortaya koymuştur. Dönem içerisinde gelen güçlü veriler Fed'in Eylül ve Aralık ayı olmak üzere 2016 yılında iki faiz artışı yapma ihtimalini güçlendirse de Eylül ayı verilerindeki zayıflık, beklentilerin Aralık ayında tek faiz artışı olması yönünde yoğunlaşmasını sağlamıştır. Eylül ayındaki Fed toplantısında faiz artırımının yanı sıra üyelerin bu yıl ve önümüzdeki yıllar için faiz tahminlerini aşağı yönlü güncellemesi de küresel piyasalar için önemli bir destekleyici unsur olmuştur. Üçüncü çeyrekte Fed haricinde ön plana çıkan bir diğer merkez bankası Japonya Merkez Bankası (BOJ) olmuştur. BOJ, para politikasında parasal tabanın yerine tahvil getiri eğrisini hedefleyeceği yeni bir döneme başlamıştır.

Avrupa'da ise yılın üçüncü çeyreğinde İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden çıkış (Brexit) sürecinin İngiltere ve Avrupa ekonomileri üzerindeki muhtemel etkileri gündemin en önemli konusu olmuştur. 2017 yılının Mart ayına kadar başlaması ve yaklaşık iki yıl sürmesi beklenen çıkış sürecinin, her iki ekonomide de istihdam ve dış ticaret başta olmak üzere birçok alanda olumsuz etkisinin olacağı öngörülmektedir. İngiltere ve Japonya gibi gelişmiş ülke merkez bankalarının faizleri daha uzun bir süre düşük seviyelerde bırakacağı beklentileri gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarının sürmesini sağlamıştır. Geride bıraktığımız dönemde petrole dair gelişmeler uzun süre gündemi meşgul etmiştir. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)'nin üretim seviyesinin kısıtlanması yönünde aldığı karar petrol fiyatlarına destek vermiştir.

Önümüzdeki süreçte Fed'in geçtiğimiz yıl olduğu gibi Aralık ayında bir faiz artışı yapması ve gelecek yıllarda faiz artış sürecinde temkinli davranması beklenmektedir. İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden çıkış sürecinin muhtemel etkilerinin önümüzdeki dönemde daha net olarak ortaya çıkması beklenmektedir. Önceki dönemlerde İtalyan bankalarındaki yüksek sorunlu kredi oranı ile gündeme gelen Avrupa bankacılık sistemi bu dönemde de Alman Deutsche Bank'a yönelik yürütülen soruşturma ile tekrar gündeme gelmiştir. Önümüzdeki dönemde Avrupa bankacılık sisteminin gündemdeki yerini koruması beklenirken, özellikle Deutsche Bank ile ilgili gelişmeler yakından takip edilecektir.

Türkiye ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde makroekonomik göstergeler açısından zayıf bir çeyreği geride bırakmıştır. İkinci çeyrek büyümesi beklentilerin altında kalırken, üçüncü çeyrek

büyümesine yönelik öncü veriler zayıflığın bu çeyrekte de devam edeceğine işaret etmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde büyümeye en önemli katkıyı veren sanayi sektöründe ikinci çeyrekte başlayan zayıflama üçüncü çeyrekte de sürmektedir. Sanayi sektöründeki yavaşlama ve turizm sektöründeki daralma üçüncü çeyrek büyüme performansını olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuzluklara karşın Türkiye'nin büyüme oranı küresel bazda yüksek bir büyüme oranını ifade etmektedir. Ayrıca TCMB'nin art arda gerçekleştirdiği faiz indirimlerinin ve alınan makroihtiyati tedbirlerin desteğiyle iç talebin önümüzdeki dönemde hızla toparlanarak büyümeye önemli destek vermesi beklenmektedir. Avrupa ekonomisindeki toparlanmanın desteği ve Rusya'ya ihracatın tekrar başlaması sonrası dış talebin büyümeye katkısının da pozitif olması beklenmektedir.

Üçüncü çeyrekte dış ticaret dengesindeki iyileşmeye bağlı olarak cari işlemler dengesindeki iyileşme devam etmiştir. Önümüzdeki dönemde ise petrol fiyatlarının geçen yıla göre daha yüksek seviyelerde istikrar kazanmasının cari işlemler dengesindeki iyileşmeyi sınırlaması beklenmektedir. Bu doğrultuda 2017-2019 Orta Vadeli Program (OVP)'da 2016 yılsonu cari işlemler açığı tahmini ılımlı şekilde yükseltilmiştir.

Enflasyon, üçüncü çeyreğe alkol ve tütün ürünlerine yapılan vergi artışı sonrası yükselişe başlarken, sonraki aylarda gıda enflasyonundaki düşüşün desteğiyle gerileme sürecine girmiştir. Manşet enflasyondaki iyileşmenin çekirdek enflasyona da yansıdığı görülürken, enflasyonun yılsonunda TCMB tahminine yakın gerçekleşmesi beklenmektedir.

Geniş faiz koridoruna ihtiyacı azalan TCMB, Mart ayında başladığı sadeleşme adımlarını sürdürerek toplamda 250 baz puanlık indirime gitmiştir. TCMB'nin nihai amacının simetrik bir faiz koridoru olduğunu göz önüne alındığında faiz indirimlerinin sınırlı da olsa önümüzdeki dönemde devam etmesi beklenmektedir.

Yurtiçi ve küresel gelişmelerin etkisi ile ekonomideki büyüme hızının düşmesine benzer şekilde bankacılık sektörünün büyümesi de geçen yıla göre daha yavaş hızda sürmektedir. Kredilerin ve mevduatın artış hızı da yavaşlamış durumdadır. Ancak sektör yurtiçinden ve yurtdışından sağladığı kaynakları ağırlıklı olarak kredilere yönlendirmeye, reel sektöre katkısını sürdürmeye devam etmektedir. Son dönemde yapılan düzenlemelerin ve düşen faiz oranlarının etkisi ile bireysel kredilerde ivme kazanılmıştır.

Ziraat Bankası da sektörle uyumlu şekilde geçen yıllara göre daha yavaş hızda olsa da sektörün üzerinde ve kredi ağırlıklı büyümeye devam etmektedir. Sağladığı kaynakları reel sektör ağırlıklı olarak ekonominin kullanımına sunmayı sürdürmektedir.

Tüm sektörlerin ve tüketici ihtiyaçlarının en uygun şekilde karşılanması için yenilenen, sürekli geliştirilen ve dinamizm kazandırılan iş modeli ile ülkemize olan katkısını artırmaktadır.

Muharrem KARSLI

Yönetim Kurulu Başkanı

Genel Müdür'ün Değerlendirmesi

Yurtiçi ve yurtdışı gelişmelerin etkisiyle dalgalanmalar yaşadığımız yılın 3. çeyreğini güçlü ekonomik dinamiklerimiz ve bankacılık sektörünün sağlam yapısı ile kayda değer bir olumsuzluk yaşamadan tamamlamış bulunuyoruz. Gelen veriler, sektörün yavaşlansa da kredi büyümesine devam ettiğine işaret etmektedir.

Kredi ağırlıklı büyümemizi sektörün üzerinde bir seyirle devam ettiriyoruz. Yılın ilk 9 ayında %10 artışla 3. çeyrek sonu itibariyle 341 milyar TL'ye ulaşan konsolide aktif büyüklüğünün %64'ü kredilerden oluşmaktadır. Bilançonun müşteri ağırlıklı yapıda olması hedefimiz doğrultusunda kredilerin payı artırılırken menkul kıymetlerin konsolide bilançodaki payı da %19 seviyesine gerilemiştir. Konsolide bilançomuzda nakdi krediler 219 milyar TL'ye, gayrinakdi krediler dâhil olmak üzere toplam krediler 291 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Son düzenlemelerin ve faiz oranlarındaki düşüşün etkisi ile bireysel kredilerde, özellikle de konut kredilerinde bir ivmelenme olsa da kredilerimizdeki artışı ağırlıklı olarak kurumsal krediler ile gerçekleştirmekteyiz.

Tarıma ayrı bir önem vermekte ve tüm sektörlerin finansman ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılamak için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Üretime, istihdama ve cari dengeye katkı sağlayan sektörler, özellikle stratejik saymakta olduğumuz sektörler arasında bulunmaktadır.

Ülkemizin en büyük projelerinin finansmanında yer alırken, tüm şirketlerin, işletmelerin, çiftçilerimizin, emeklilerimizin, öğrencilerimizin ve çalışan kesimin finansman ihtiyaçlarının en uygun şekilde karşılanmasında önde gelen bankalar arasında yer almaktayız.

Sektörün en yüksek kredi portföyüne sahip bir banka olarak %1,8 seviyesinde ve hemen hemen sektörün yarısı düzeyinde olan takipteki krediler rasyosu; kredi kalitesine ve kredi süreçlerine verdiğimiz önemi göstermektedir. Ayrıca ihtiyatlı davranarak takipteki kredilerin tamamı için karşılık ayrılmış olduğunu ve takipteki kredilerden herhangi bir satış yapmadığımızı da vurgulamak gerekir.

Kredi büyüklüğünde sektörün lider bankası olarak ekonomimize olan katkımızı artırırken, yurtiçinin yanı sıra yurtdışından da uygun kaynaklar temin ederek ülkemizin tasarruf dengesine de katkı vermekteyiz. Mevduatı ana finansman kaynağı olarak görmekte, yeni mevduat ürünleri ile mevduatın geliştirilmesine çalışmaktayız. Mevduat dışı kaynaklar ile kaynak çeşitliliği sağlamakta ve tasarruf - yatırım dengesine katkıda bulunmaktayız. Sendikasyon kredisi, eurobond ihracı, banka bonusu ihracı, post finansman, repo, uluslararası finans kuruluşlarından kredi temini gibi

mevduat dışı kaynaklarla uygun vade ve maliyet ile kaynaklar temin etmekte ve bu kaynakları reel sektörün kullanımına sunmaktayız.

Yurtiçinde 1.785 şube ve 6.796 ATM ile ülkemizin en yaygın şube ve ATM ağına sahip bankası olarak bunların niteliklerini de geliştirmekteyiz. Yurtdışında da 18 ülkede 98 noktada hizmetlerimizi sürdürmeye devam ediyoruz. Kurulmasında son aşamaya geldiğimiz gayrimenkul yatırım ortaklığı ile finansal hizmet çeşitliliğimizi artırmaya ve Ziraat Finans Grubu içerisinde her türlü finansal ihtiyaçların etkin şekilde karşılanmasına devam ediyoruz.

Dijital bankacılığı da daha fazla geliştirerek hizmet kalitemizi ve verimliliğimizi artırmaya devam ediyoruz. Şube ve çalışan verimliliklerini artırmaya ve giderlerimizi daha etkin yönetmeye de daha fazla odaklanıyoruz. Bu çerçevede Ziraat Bankası'nın maliyet gelir rasyosu sektörden olumlu yönde ayrışmakta ve sektör ortalamasının çok altında yer almaktadır. Verimlilik rasyolarında olumlu seyrini sürdüren ve özkaynaklarını bu yolla destekleyen Ziraat Bankası, sağlam finansal yapısı ile kredi ağırlıklı bilanço yapısını daha fazla geliştirip, güçlü özkaynak yapısı ile kredi verme kabiliyetini yüksek tutma stratejisini sürdürecektir.

Finansal hizmet çeşitliliği, yurtiçi ve yurtdışında yaygın hizmet ağı, gelişmekte olan şube dışı kanalları ile birçok alanda sektörün lider bankası ve ülkemizin 400'den fazla yerleşim noktasında tek bankası olan Ziraat Bankası "Bir bankadan daha fazlası" olarak ülkemize hizmetlerini sunmaya ve katkısını artırmaya devam etmektedir.

Hüseyin AYDIN

Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür

Başlıca Konsolide Finansal Göstergeler

AKTİFLER (Milyon TL)	Eyl.16	Ara.15	Değ. (%)
Likit Aktifler ve Bankalar	44.256	42.017	5,3
Menkul Değerler	66.411	65.233	1,8
Krediler	219.056	192.508	13,8
Diğer Aktifler	11.432	10.510	8,8
Toplam Aktifler	341.155	310.268	10,0
PASİFLER (Milyon TL)	Eyl.16	Ara.15	Değ. (%)
Mevduat	212.049	190.920	11,1
Mevduat Dışı Kaynaklar	70.730	69.341	2,0
Diğer Pasifler	20.716	18.254	13,5
Özkaynaklar	37.660	31.753	18,6
Toplam Pasifler	341.155	310.268	10,0
SEÇİLMİŞ GELİR-GİDERLER (Milyon TL)	Eyl.16	Eyl.15	Değ. (%)
Faiz Gelirleri	20.581	16.425	25,3
Faiz Giderleri	9.989	8.505	17,4
Net Faiz Geliri	10.592	7.920	33,7
Net Ücret ve Komisyon Gelirleri	1.075	888	21,1
Diğer Faaliyet Gelirleri	2.349	1.775	32,3
Diğer Faaliyet Giderleri	4.802	4.427	8,5
Kredi ve Diğer Alacaklar Karşılığı	2.617	1.209	116,5
Vergi Karşılığı Öncesi Kar/Zarar	6.559	4.755	37,9
Vergi Karşılığı	1.422	1.080	31,7
Net Kar/Zarar	5.137	3.675	39,8
RASYOLAR (%)	Eyl.16	Ara.15	
Sermaye Yeterlilik Rasyosu	14,57	14,56	
Özkaynak / Toplam Aktifler	11,0	10,2	
Toplam Krediler / Toplam Aktifler	64,2	62,0	
Takipteki Krediler (Brüt) / Toplam Krediler (*)	1,8	1,7	
YP Aktifler / YP Pasifler	101,9	97,2	
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	13,0	13,5	
	Eyl.16	Eyl.15	
Net Kar (Zarar) / Ortalama Toplam Aktifler	2,1	1,7	
Net Kar (Zarar) / Ortalama Özkaynaklar	19,6	16,7	
Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	206,0	193,1	

Konsolide Edilen Bağlı Ortaklıklar, İştirakler ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklara İlişkin Bilgiler

ZİRAAT HAYAT VE EMEKLİLİK A.Ş.

11 Mayıs 2009 tarihinde kurulan Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş., 1 Ocak 2010 tarihi itibarıyla hayat branşında, 24 Ocak 2011 tarihi itibarıyla bireysel emeklilik branşında hizmet vermeye başlamıştır.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL SERMAYE
	(%)	(BİN TL)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	99,97	79.976
Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	0,01	8
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	0,01	8
Ziraat Teknoloji A.Ş.	0,01	8
TOPLAM	100	80.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN TL)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	3.373.519	2.640.911	27,74%
Cari Varlıklar	1.184.157	1.167.371	1,44%
Cari Olmayan Varlıklar	2.189.362	1.473.540	48,58%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	381.217	300.895	26,69%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	2.688.955	2.036.376	32,05%
Özkaynaklar	303.347	303.639	-0,10%

ZİRAAT SİGORTA A.Ş.

11 Mayıs 2009 tarihinde kurulan Ziraat Sigorta, hayat dışı sigorta branşlarında faaliyet göstermektedir. Ziraat Sigorta, Ziraat Bankası'nın sahip olduğu Türkiye'nin her köşesine yayılmış olan hizmet ağının, güçlü sermaye yapısının ve "Ziraat" markasının yarattığı güven duygusunun da katkısıyla, bireysel ve kurumsal müşterilerine hayat dışı sigorta branşlarında en yüksek değeri katmayı hedeflemektedir.

Ziraat Sigorta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Şubesi 04.01.2016 tarihinde Lefkoşa'da faaliyete geçmiştir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI (%)	NOMİNAL SERMAYE (BİN TL)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	99,97	49.985
Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	0,01	5
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	0,01	5
Ziraat Teknoloji A.Ş.	0,01	5
TOPLAM	100	50.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN TL)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	817.138	594.478	37,45%
Cari Varlıklar	804.037	582.551	38,02%
Cari Olmayan Varlıklar	13.101	11.927	9,84%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	573.784	388.151	47,82%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	12.849	9.983	28,71%
Özkaynaklar	230.505	196.344	17,40%

ZİRAAT FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

Sektörünün istikrarlı, köklü ve güçlü kurumlarından olan Ziraat Finansal Kiralama, 1991 yılında Ziraat Bankası'nın iştiraki olarak kurulmuş ve bugüne kadar doğru projelere doğru finansal çözümler üretmeyi ilke edinmiştir.

"Ülke ekonomisine ve finansal piyasaların derinleşmesine katkı sağlamak amacıyla, doğru ve etkin çözümler üreterek, yatırımları finanse etmek" misyonuna sahip Ziraat Finansal Kiralama, "Yatırımcıların ve çalışanların ilk tercih ettiği finansal kiralama şirketi olma" vizyonunun yanı sıra, Ziraat Bankası'nın desteği ve tecrübeli uzman kadrosuyla, sektörün öncü ve önde gelen şirketlerinden biri olma yolunda ilerlemektedir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL
	(%)	SERMAYE
		(BİN TL)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	99,999992	249.999,98
Ziraat Teknoloji A.Ş.	0,000005	0,0125
Osman Arslan	0,000001	0,0025
Avni Demirci	0,000001	0,0025
Onur Ekizce	0,000001	0,0025
TOPLAM	100	250.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN TL)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	2.303.789	2.423.153	-4,93%
Dönen Varlıklar	953.770	856.910	11,30%
Duran Varlıklar	1.350.019	1.566.243	-13,81%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	1.434.827	1.557.097	-7,85%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	605.312	629.175	-3,79%
Özkaynaklar	263.650	236.881	11,30%

ZİRAAT YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

Ziraat Yatırım Menkul Değerler 1997 yılında faaliyete geçmiştir. Ziraat Yatırım 1 Şube, 6 İrtibat Bürosu ile faaliyetini sürdürmektedir. 44 44 979 (ZRY) Müşteri Hizmetleri Merkezi ile hizmet vermektedir.

Ziraat Yatırım Menkul Değerler Alım Satım Aracılık, Halka Arza Aracılık, Yatırım Danışmanlığı, Kredili Alım-Satım, Açığa Satış ve Ödünç Alma Verme, Kaldıraçlı İşlemler, Vadeli İşlemler ve Türev Araçlar yetki belgelerine sahiptir. Ocak 2016'dan itibaren "Geniş Yetkili Aracı Kurum" olmuştur.

Yatırımcılara sunulan ücretsiz e-Şube ve Mobil / (ZBorsa) uygulamaları ek hizmet olarak devreye girmiştir. Bunun yansısı Müşteri tercihine göre daha yetkin müşteri tabanına hitap eden Ziraat Trader Jawa ve Mobil uygulamaları da hizmetleri arasındadır.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI (%)	NOMİNAL SERMAYE (BİN TL)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (A Grubu)	50	30.000
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (B Grubu)	25,6	15.360
Ziraat Finansal Kiralama A.Ş. (B Grubu)	24	14.400
İdris Demirel (B Grubu)	0,4	240
Fikretin Aksu (B Grubu)	0	0,0018
TOPLAM	100	60.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN TL)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	476.796	321.963	48,09%
Dönen Varlıklar	468.521	314.778	48,84%
Duran Varlıklar	8.275	7.186	15,15%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	381.996	224.458	70,19%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	1.826	2.832	-35,52%
Özkaynaklar	92.974	94.673	-1,79%

ZİRAAT PORTFÖY YÖNETİMİ A.Ş.

Ziraat Portföy Yönetimi A.Ş. 13.02.2002 tarihinde kurulmuş, 26.11.2002 tarihinde Sermaye Piyasası Kurulu'ndan portföy yöneticiliği belgesini almıştır. Şirketin amacı sermaye piyasası araçlarından oluşan portföyleri yönetmektir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI (%)	NOMİNAL SERMAYE (BİN TL)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (A Grubu)	50	6.250
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (B Grubu)	24,9	3.112
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (B Grubu)	24,9	3.112
Armağan Yücel Samancı (B Grubu)	0,1	13
Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (B Grubu)	0,1	13
TOPLAM	100	12.500

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN TL)

	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	27.689	20.278	36,55%
Dönen Varlıklar	26.713	19.236	38,87%
Duran Varlıklar	976	1.041	-6,24%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	2.683	1.861	44,17%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	389	318	22,33%
Özkaynaklar	24.617	18.099	36,01%

ZİRAAT KATILIM BANKASI A.Ş.

Ziraat Katılım Bankası Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 15.10.2014 tarih ve 29146 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 10.10.2014 tarih ve 6046 sayılı izniyle kurulmuş, 29.05.2015 tarihi itibariyle faaliyetlerine başlamıştır.

Katılım bankacılığı prensipleri doğrultusunda müşterilerini her koşulda dinleyen ve onlara özgü çözümler sunmayı kendisine temel felsefe edinen Ziraat Katılım Bankası; yalnızca müşterileri ve hissedarları için değil, topluma ve tüm paydaşlarına değer katacak çalışmalarda bulunmak için faaliyet göstermektedir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL SERMAYE
	(%)	(BİN TL)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	99,999999	746.999,996
Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş.	0,00000013	0,001
Ziraat Sigorta A.Ş.	0,00000013	0,001
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	0,00000013	0,001
Ziraat Teknoloji A.Ş.	0,00000013	0,001
TOPLAM	100	747.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN TL)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	6.081.260	2.177.435	179,29%
Likit Aktifler	965.123	279.641	245,13%
Menkul Kıymetler	382.776	127.022	201,35%
Krediler	4.531.919	1.690.106	168,14%
Toplanan Fonlar	3.875.329	1.256.306	208,47%
Özkaynaklar	751.605	664.530	13,10%

ARAP TÜRK BANKASI A.Ş.

Arap Türk Bankası, 1977 yılında Arap ve Türk finans kuruluşlarının ortak bir girişimi olarak kurulmuştur. Müşterilerine mevduat bankacılığının tüm ürün ve hizmetlerini sunan Arap Türk Bankası'nın 7 şubesi bulunmaktadır.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL SERMAYE
	(%)	(BİN TL)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	15,43	67.900
Libyan Foreign Bank	62,37	274.425
T. İş Bankası A.Ş.	20,58	90.534
Kuwait Invesment Co.	1,62	7.140
Emek İnşaat A.Ş.	0	0,006
TOPLAM	100	440.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN TL)

	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	4.448.676	4.023.292	10,57%
Likit Aktifler	2.129.306	2.064.853	3,12%
Menkul Kıymetler	786.538	491.288	60,10%
Krediler	1.407.000	1.357.903	3,62%
Mevduat	3.717.377	3.347.716	11,04%
Özkaynaklar	627.107	601.823	4,20%

ZIRAAT BANK INTERNATIONAL AG

Ziraat Bankası'nın yurt dışındaki en büyük iştiraki olan Ziraat Bank International AG, Avrupa Birliği'nde faaliyet gösteren en büyük sermayeli Türk bankalarından biridir.

Ziraat Bank International AG'nin temelleri 1964 yılında Ziraat Bankası'nın Almanya'da açtığı Temsilcilik Ofisi ile atılmıştır. 1988 yılında Frankfurt'ta, Alman yasalarına göre tam bankacılık lisansına sahip bir banka şubesi kurulmuş ve Ziraat Bankası'nın Almanya'daki tüm temsilcilikleri bu şubeye bağlı yerel şubelere dönüştürülmüştür. 2001 yılına gelindiğinde ise Ziraat Bankası, o tarihe kadar faaliyetine devam eden Almanya şubesini aktif ve pasif varlıklarıyla devralmak ve eski ortaklığı olan Deutsch Türkische Bank AG'yi kendi bünyesine katmak suretiyle %100 iştiraki olan Ziraat Bank International AG'yi kurmuştur.

Banka'nın, Frankfurt, Hamburg, Köln, Hannover, Berlin, Duisburg, Stuttgart, Münih ve Nürnberg şehirlerinde faaliyet gösteren toplam 9 şubesi ile İstanbul'da bir Temsilcilik Ofisi bulunmaktadır.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL SERMAYE
	(%)	(BİN EUR)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	100	130.000
TOPLAM	100	130.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN EUR)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	1.545.302	1.401.321	10,27%
Likit Aktifler	67.625	80.074	-15,55%
Menkul Kıymetler	18.966	30.797	-38,42%
Krediler	1.428.880	1.271.918	12,34%
Mevduat	1.320.534	1.194.160	10,58%
Özkaynaklar	195.289	184.510	5,84%

ZIRAAT BANK BH dd.

Bosna Hersek'in tamamı yabancı sermayeli ilk bankası olan ZiraatBank BH dd, faaliyetlerine 1997 yılında Turkish Ziraat Bank Bosnia dd adı altında başlamıştır. Bankanın adı Şubat 2013'de ZiraatBank BH dd olarak değiştirilmiştir.

ZiraatBank BH dd, ülke geneline yayılmış 12 Şube ve 18 Ofis olmak üzere toplam 30 hizmet birimi ile kurumsal ve bireysel segment müşterilerine tüm bankacılık ürün ve hizmetlerini sunmaktadır.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL
	(%)	SERMAYE
		(BİN KM)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	100	100.000
TOPLAM	100	100.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN KM)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	770.229	720.209	6,95%
Likit Aktifler	124.090	127.591	-2,74%
Menkul Kıymetler	8.163	8.304	-1,70%
Krediler	578.247	496.227	16,53%
Mevduat	460.575	448.749	2,64%
Özkaynaklar	122.398	115.567	5,91%

ZİRAAT BANK MONTENEGRO AD

Karadağ resmi makamlarından Nisan 2015’de Bankacılık faaliyet iznini alan Ziraat Montenegro AD, Ziraat Finans Grubunun yurtdışı yapılanmasının en yeni iki üyesinden biri olarak, Temmuz 2015’de faaliyetlerine başlamıştır.

10 Milyon Euro ödenmiş sermayeye sahip olan Bankanın hisselerinin tamamı T.C. Ziraat Bankası’na aittir.

Banka, Başkent Podgoritsa’daki Genel Müdürlük Ofisi ve Podgoritsa Şubesi’nde yaklaşık 30 personel ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI (%)	NOMİNAL SERMAYE (BİN EUR)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	100	10.000
TOPLAM	100	10.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN EUR)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	36.114	13.247	172,62%
Likit Aktifler	3.682	5.849	-37,05%
Menkul Kıymetler	2.252	3.706	-39,23%
Krediler	28.893	2.490	1060,36%
Mevduat	12.737	701	1716,98%
Özkaynaklar	8.182	8.978	-8,87%

ZİRAAT BANK AZERBAIJAN ASC

Ziraat Finans Grubunun yurtdışı yapılanmasının en yeni iki üyesinden biri olan Ziraat Bank Azerbaycan ASC, faaliyetlerine Temmuz 2015’de başlamıştır. Bankacılık lisansı 30.12.2014 itibariyle alınan Banka, Azerbaycan tarihinde kuruluş izni alınmasından sonra en kısa sürede faaliyete başlayan banka unvanını kazanmıştır.

Ağırlıklı olarak kurumsal bankacılık alanında faaliyet göstermek amacıyla kurulan Ziraat Bank Azerbaycan ASC, Bakü’deki Genel Müdürlük Ofisi ve İçerişehir Şubesi ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI (%)	NOMİNAL SERMAYE (BİN AZN)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	99,98	49.990
Ziraat Sigorta A.Ş.	0,01	5
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	0,01	5
TOPLAM	100	50.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN AZN)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	115.652	89.406	29,36%
Likit Aktifler	68.049	75.100	-9,39%
Menkul Kıymetler	292	-	-
Krediler	32.557	10.379	213,68%
Mevduat	41.230	12.259	236,32%
Özkaynaklar	57.878	53.311	8,57%

ZIRAAT BANK MOSCOW JSC

Ziraat Bank Moscow JSC, 1993 yılında Moskova’da faaliyete geçmiştir. Son yıllardaki yeniden yapılanma çalışmaları ve güçlendirdiği sermayesi ile Rusya’da faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilere her türlü bankacılık hizmetini sunan Banka, Ziraat Bankası’nın “Rakiplerin örnek aldığı, Türkiye’de ve dünyada yaygın, güvenilir ve kaliteli hizmet sunan bir banka olmak” vizyonu çerçevesinde, müşteri memnuniyeti odaklı çalışma prensipleri ile her geçen gün hizmet kalitesini yükseltmektedir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL
	(%)	SERMAYE
		(BİN RUR)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	99,91	1.333.631
Ziraat Sigorta A.Ş.	0,09	1.177
TOPLAM	100	1.334.808

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN RUR)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	5.948.275	3.442.755	72,78%
Likit Aktifler	3.742.115	1.310.653	185,52%
Menkul Kıymetler	73.827	81.654	-9,59%
Krediler	1.695.824	1.598.597	6,08%
Mevduat	3.412.673	917.991	271,75%
Özkaynaklar	2.284.375	2.177.386	4,91%

KAZAKHSTAN-ZİRAAT INTERNATIONAL BANK

Genel Merkezi Almatı'da bulunan ve 1993 yılında Kazakistan'ın ilk yabancı sermayeli bankası olarak kurulan Kazakistan-Ziraat International Bank; Almatı, Astana, Çimkent ve Aktau şehirlerinde bulunan 4 şubesi ile hizmet sunmaktadır.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI (%)	NOMİNAL SERMAYE (BİN KZT)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	99,58	14.936.476
Emlak Pazarlama A.Ş.	0,25	37.064
Emlak Bank. Munzam Vakfı	0,17	26.460
TOPLAM	100	15.000.000

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN KZT)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	51.065.567	57.706.177	-11,51%
Likit Aktifler	7.443.885	14.965.389	-50,26%
Menkul Kıymetler	8.834.259	3.661.223	141,29%
Krediler	30.364.687	31.074.223	-2,28%
Mevduat	27.668.700	36.096.661	-23,35%
Özkaynaklar	17.347.498	20.974.898	-17,29%

TURKMEN TURKISH JOINT STOCK COMMERCIAL BANK

Turkmen Turkish Joint Stock Commercial Bank, Ziraat Bankası ve Türkmenistan’da yerleşik Dayhan Bank’ın eşit paylarla katılımı ile 1993 yılında kurulmuş olan Banka, her türlü bankacılık hizmetini müşterilerine sunmaktadır.

Kuruluşundan beri Türkmenistan-Türkiye ekonomik, ticari ve sosyal ilişkilerinin gelişmesinde önemli rol üstlenen Banka, yabancı para işlemlerinde Türkmenistan’daki en aktif bankalardan biridir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI (%)	NOMİNAL SERMAYE (BİN MANAT)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	50	30.550
Türkmenistan Dayhanbank Devlet Ticaret Bankası	50	30.550
TOPLAM	100	61.100

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN MANAT)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	882.435	683.479	29,11%
Likit Aktifler	647.749	511.991	26,52%
Menkul Kıymetler	218	241	-9,35%
Krediler	50.577	77.711	-34,92%
Mevduat	762.868	563.440	35,39%
Özkaynaklar	93.144	98.580	-5,51%

UTBANK JSC

UTBANK JSC, Uzbekistan Turkish Bank adı altında, Ziraat Bankası ve Agrobank'ın (Özbekistan) eşit paylarla katılımı ile 1993 yılında ülkenin ilk yabancı sermayeli bankası olarak Taşkent'te kurulmuştur. Bankanın adı 2015 yılı içinde UTBANK JSC olarak değiştirilmiştir.

ORTAKLAR	HİSSE ORANI	NOMİNAL SERMAYE
	(%)	(BİN UZS)
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	49,98	23.930.946
Agrobank	50	23.938.200
Ziraatbank International AG	0,02	7.254
TOPLAM	100	47.876.400

ÖZET BİLANÇO BİLGİLERİ (BİN UZS)			
	Eyl.16	Ara.15	Değişim (%)
Aktif Toplamı	313.019.424	241.062.918	29,85%
Likit Aktifler	121.430.735	128.462.968	-5,47%
Menkul Kıymetler	719	719	-0,01%
Krediler	98.662.027	90.127.117	9,47%
Mevduat	94.491.281	103.152.049	-8,40%
Özkaynaklar	93.390.181	71.193.273	31,18%

2016 III. Ara Dönem Sonrasına İlişkin Beklentiler

2016 yılının üçüncü çeyreği, İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden çıkış kararı (Brexit) sonrası gelişmiş ülke merkez bankaları tarafından gerektiğinde piyasaları destekleyici ek önlemler alınabileceği beklentisiyle risk iştahındaki artışın yaşandığı bir dönem olmuştur. Petrol fiyatlarındaki toparlanmanın özellikle petrol ihraç eden gelişmekte olan ülkelere (GOÜ) olumlu yansımaları da küresel risk ortamına yön vermiştir.

Üçüncü çeyreğin başlangıcında ABD Merkez Bankası (Fed)'nin yeni bir faiz artışını öteleyebileceği düşüncesi piyasalara destek veren başlıca etmen olurken; yılın sonuna yaklaştığımız bu dönemde faiz artış beklentilerinin Aralık ayındaki toplantıda masada olabileceği görülmektedir.

Bankacılık sektörüne ilişkin risklerin gün yüzüne çıktığı bir çeyreği geride bırakan Euro Bölgesi ekonomisinde ise özellikle İtalyan bankalarına ve Deutsche Bank'a dair gelişmeler gündemde yer etmiştir. İngiltere Merkez Bankası (BoE), Haziran ayındaki Brexit kararı sonrası harekete geçerek Ağustos ayında politika faizini 2009 yılından beri ilk kez rekor düşük seviye olan %0,25'e indirmiştir.

Üçüncü çeyrekte Japonya Merkez Bankası (BOJ), para politikasında radikal bir değişikliğe giderek uzun vadeli faiz oranlarını hedeflemeye başlamış ve 10 yıl vadeli devlet tahvili faizlerini sıfırda tutacak şekilde uzun vadeli tahvil alımları yapacağını belirtmiştir.

ABD ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde mevsimselliğin etkisiyle gerek konut sektörü gerekse istihdam piyasasındaki olumlu görünümle pozitif bir seyir izlemiştir. Kısa vadeli risklerin dengeli olduğu bir ortamda Fed'in faiz artışı yapma ihtimalinin Aralık ayına kaydığı görülürken; bazı Fed başkanları da hedeflere yaklaşılması ile birlikte bu yıl faiz artırımını olabileceğini birçok kez piyasayla paylaşmıştır. Fed, Eylül ayı toplantısında faizlerde değişikliğe gitmezken; önümüzdeki sene için faiz artırımını sayısını ve büyüme görünümünü düşürmüştür. Aşağı yönlü revizyonlar Fed'in önümüzdeki dönemde faiz artırımında kademeli ve agresif olmayan bir yol izleyebileceğine referans vermiş ve piyasadaki risk iştahına olumlu katkı yapmıştır. Fed üyelerinin 2017 yılı için faiz artırım sayısı beklentileri 2 olurken; 2015 yılı sonundaki tahminlerinde 2016 yılında 4 faiz artırımını olacağını öngörmüşlerdi. İleriki dönemde Fed'in para politikasındaki normalleşmeyi kademeli ve yavaş sürdürmesi beklenmektedir. ABD tarafındaki gündemin bir parçası ise başkanlık seçimleri olmuştur. 8 Kasım tarihinde yapılacak seçimler öncesi başkanlık yarışı ile ilgili kamuoyu anketleri piyasalarda yakından takip edilmektedir.

Euro Bölgesi, yılın ikinci çeyreğinde büyümede ivme kaybına uğramış ve Brexit öncesi gelişmelerin de etkisiyle Haziran 2014'ten bu yana en düşük hızda büyümüştür. Enflasyonda kayda değer bir iyileşme gözlenmese de başta petrol kaynaklı olmak üzere emtia fiyatlarındaki yükseliş enflasyonun negatif bölgeden toparlanmasını sağlamıştır. İstihdam piyasasında birinci çeyrekte görülen iyileşme daha sonra yatay bir seyirde devam ederken; işsizlik oranı Nisan ayından bu yana %10,1 seviyesinde sabit kalmıştır. Avrupa'da bankacılık sektöründe görülen sorunlar üçüncü çeyreğe damga vuran gelişmeler olmuştur. Özellikle İtalyan bankalarına ve Deutsche Bank'a dair gelişmeler küresel piyasalarda dalgalanmaya sebep olmuştur. İtalyan bankalarında batık kredi sorunu öne çıkarken; Almanya'nın en büyük bankası Deutsche Bank'a, ABD Adalet Bakanlığı'nın usulsüz konut kredisine dayalı menkul kıymet satışları nedeniyle verdiği ceza piyasalarda sert satışların yaşanmasına sebep olmuştur. Avrupa Merkez Bankası (ECB), Eylül ayında faizleri tarihi düşük seviyede tutarak, ayda 80 milyar Euro olan varlık alımlarının Mart ayına kadar devam edeceğini belirtmiştir. ECB'nin, Brexit sonrası yaptığı revizyonu belirsizliğe rağmen oldukça sınırlı olmuştur. Geride bıraktığımız dönemde ECB'nin tahvil alım programını kademeli olarak sonlandıracağına dair haber akışı gündemde yer ederken; bankanın Ekim'deki toplantısında ECB Başkanı Mario Draghi'nin varlık alımının uzatılması ya da azaltılmasının bu toplantıda gündeme gelmediğini söylemesi sonrası dikkatler ECB'nin 8 Aralık'ta gerçekleştireceği toplantıya çevrilmiştir.

Brexit'in Euro Bölgesi ekonomisine etkisinin kısa vadede normale döndüğü, bölgenin güven endekslerindeki iyileşmeyle teyit edilse de orta ve uzun vadede büyüme üzerindeki aşağı yönlü riskler göz ardı edilmemektedir. 2017 yılının Mart ayına kadar başlaması ve yaklaşık iki yıl sürmesi beklenen çıkış sürecinin ekonomilerdeki kırılganlığı artırabileceği düşünülmektedir. Nitekim IMF, İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılması ihtimalinin dünya ekonomisinde önemli bir aşağı yönlü risk oluşturduğunu belirterek büyüme beklentilerinde aşağı yönlü revizyona gitmiştir. Kuruluş, küresel büyümenin 2017'de %3,4, 2016'da %3,1 olacağını öngörmüştür. Brexit kararı ardından BoE Ağustos ayında politika faizini 25 baz puan düşürürken; varlık alım programını 60 milyar Sterlin artırmıştır. Banka, belirsizliğin yatırımlar ve tüketim harcamaları üzerinde yoğunlaştığını ve Sterlindeki değer kaybının ihracatı artıracığı ve ithalatı azaltacağını düşünmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde yılın üçüncü çeyreği, Fed'in faiz artırım sürecini öteleyeceği düşüncesi, BOJ, BoE ve ECB'den teşvik beklentileriyle sermaye girişlerinin arttığı ve 2014'ün üçüncü çeyreğinden bu yana en yüksek sermaye girişinin olduğu bir dönem olmuştur. Çin'de ülke ekonomisinin yavaşlama hızına dair kaygıların önceki dönemlere nazaran arka planda kaldığı görülürken; Çin verilerindeki ılımlı seyir piyasanın verilere hassasiyetini azaltmaktadır. Bu çeyrekte GOÜ tarafında risk iştahındaki belirleyici faktörlerden olan petrol fiyatları, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyeleri ve üye olmayan ülkeler arasında Eylül ayı sonunda gerçekleştirilen

toplantıda 2008 yılından bu yana ilk defa, üretimin sınırlandırılması anlaşmasına varılmasıyla belirgin şekilde toparlanmıştır. Petrol fiyatlarındaki yükseliş başta petrol ihracatçısı ülkeler olmak üzere GOÜ varlıklarına olumlu yansımıştır.

Türkiye ekonomisi, gerek yurtiçi gerekse yurtdışı gelişmelerle dalgalanmaların yaşandığı bir çeyreği sonlandırmıştır. Ekonomi aşağı yönlü risklere karşın ılımlı büyümesini sürdürürken, enflasyonda ise görece iyileşme gerçekleşmiştir. Merkez Bankası sadeleştirme adımlarıyla faiz indirimlerini sürdürmüş ve faiz koridorunu tarihinin en dar haline getirmiştir. İlgili dönemde mali disiplinin sürdürülmesi ekonominin esnekliğini artırmıştır. Orta Vadeli Program (OVP)'de büyümenin maliye politikasıyla desteklenmesi de piyasalarda olumlu algılanmıştır.

Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde %3,1 büyüyerek küresel büyüme beklentilerinin devamlı aşağı yönlü revize olduğu bu ortamda ılımlı duruşunu sürdürmüştür. Bu dönemde özel ve kamu tüketim harcamaları 5,2 puan ile büyümeye en yüksek katkı sağlayan kalem olmuştur. Küresel iktisadi faaliyetlerdeki zayıflığın da etkisiyle net ihracatın büyümeye 2,1 puan negatif katkısı olmuştur. Üçüncü çeyrekte turizmdeki geçici daralmanın etkisiyle büyümede ivme kaybı beklense de dördüncü çeyrekte büyümenin toparlanacağı ve yılı %3 seviyesinin üzerinde bir büyüme ile sonlandırabileceğimiz öngörülmektedir. Rusya ile ilişkilerin düzelmesi de dış talebi kademeli olarak destekleyebilecek bir faktör olmaktadır. Yetkililerin tüketici kredileri ve kredi kartlarıyla ilgili yaptığı düzenlemelerin, konut sektörüne yönelik kampanyaların ve konut kredisi faizlerinin iyileştirilmesinin önümüzdeki süreçte büyümeye önemli katkı vermesi beklenmektedir. Orta vadede yapısal reformların büyüme potansiyelini yükseltebileceği ve Türkiye ekonomisine ilişkin risk duruşunu pozitif yönde etkileyeceği öngörülmektedir.

Cari işlemler dengesi, iyileşme hızında ivme kaybetse de Avrupa Birliği ülkelerinin talebindeki artışın ihracat üzerindeki olumlu etkisi ve tüketici kredilerinin ılımlı seyriyle pozitif görünümünü sürdürmektedir. Turizm sektöründeki gelişmelerin cari denge üzerindeki etkisinin kısa süreli olacağı düşünülmele beraber emtia fiyatlarında gözlenen yükselişle birlikte bu kalemin bugüne kadar cari denge üzerindeki olumlu etkisinin kademeli olarak azalacağı öngörülmektedir.

Üçüncü çeyrekte enflasyon, genel olarak işlenmemiş gıda fiyatlarındaki düzelmeye düşüş göstermiş olsa da akaryakıt ve tütün ürünlerindeki vergi ayarlamaları enflasyonun iyileşmesini sınırlamıştır. Toplam talepteki yavaşlama çekirdek enflasyondaki kademeli düşüşü sağlarken; Gıda Komitesi'nin aldığı önlemler gıda fiyatlarındaki yavaşlamayı desteklemektedir. Enflasyon, 2016 yılının genelinde Merkez Bankası'nın öngörülleri doğrultusunda gerçekleşmiş ve Banka %7,5 olan 2016 yılsonu enflasyon tahmininde bu yıl içerisinde değişikliğe gitmemiştir. Ekim ayı başlangıcında açıklanan OVP'de 2016 yılsonu enflasyon tahmini TCMB ile uyumlu olarak %7,5 öngörülmüştür.

Makroekonomik göstergelerin pozitif seyri ve küresel koşulların izin vermesiyle Merkez Bankası Mart ayında başladığı sadeleşme adımlarına yılın üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir. Enflasyondaki düşüş Merkez Bankası'na faiz indirimlerinde manevra alanı sağlarken; daha geniş faiz koridoruna ihtiyacın azalmasıyla faiz koridoru tarihinin en dar haline gelmiştir. Gelecek dönemde enflasyondaki seyre bağlı olarak Merkez Bankası'nın faiz indirimlerini sürdürmesi ve büyümeyi bu kanaldan da desteklemesi beklenmektedir. Önümüzdeki süreçte sadeleşmenin sonunda dar ve simetrik bir koridorla birlikte fonlamanın tek bir faizden yapılması planlanmaktadır. Merkez Bankası, ayrıca zorunlu karşılıklar ve rezerv opsiyonu katsayılarında da değişikliğe giderek likidite politikası çerçevesinde para politikasını desteklemektedir.